HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ואפילו שורות. כל אחת כמעין סנהדרי עשרים ושלשה שאם יחלקו הכ"ג רוב מחייבין ומיעוט מזכין והטייה לרעה אין ע"פ אחד ולריך להוסיף שניים שניים עד שבעים ואחד הלכך לריך להוסיף לפניהם מרבעים ושמנה להשלמת שבעים ואחד ולאו דוקא מרבע לעשות שורות למלמידים של כ"ד שהרי מרובה משל דיינין ולא לעשות שורות קטנות ולא שתים של כ"ג ואחד של שניים תלמידים הלכך עבדי שלא שורות: **וכל אחד מכיר את מקומו.** לפי שבתחלה כשהיו מושיבים שורה לשמונה גדולה משל שניים והיא גדולה מן השלישית וגם בכל שורה ושורה מושיבים כשהיו הגדול בראש שני למטה הימנו וכן כולן זה למטה מזה לפיכך לריך כל אחד להכיר מקומו: **והולרכו לשמוך.** כגון שמת אחד מן הדיינין סומכין לו מהשמושים שהם גדולים מכולן: **אחד מהשמשים את לו לראשונה בו'.** ולא שיביאו מן הקהל לראשונה לפי שהגדול מן התלמידים שבשורות גדול מגדול שבקהל: **ולא היה.** אותו שנכנס מן הקהל יושב במקומו של ראשון אלא שיהא מן הקהל יושב במקום הראוי לו ממקום שהוא לריך לילך ולישב במקום שהוא ראוי לו ולא יעבור על אחד מהם ויטריח עליו: **ושלש שורות של תלמידי חכמים יושבין לפניהן כל אחד ואחד מכיר את מקומו** [2]**הוצרכו לסמוך סומכין מן הראשונה אחד מן השניה בא לו לראשונה אחד מן השלישית בא לו לשניה בוררים להן עוד אחד מן הקהל ומושיבין אותו בשלישית ולא היה יושב במקומו של ראשון אלא יושב במקום הראוי לו: גמ'** מנא הני מילי א"ר אחא בר חנינא דאמר קרא [1]שררך אגן הסהר אל יחסר המזג וגו' שררך זו סנהדרין למה נקרא שמה שררך שהיא יושבת בטיבורו של עולם אגן שהיא מגינה על כל העולם כולו הסהר שהיא דומה לסהר אל יחסר המזג [6]שאם הוצרך אחד מהם לצאת [3]רואין אם יש עשרים ושלשה כנגד סנהדרי קטנה יוצא ואם לאו אינו יוצא: [1]**בטנך ערימת חטים** מה ערימת חטים הכל נהנין ממנה אף סנהדרין הכל נהנין מטעמיהן: [1]**סוגה בשושנים** שאפילו בסוגה של שושנים לא יפרצו בהן פרצות והיינו דאמר ליה ההוא מינא לרב כהנא אמריתו [7]נדה שרי לייחודי בהדי גברא אפשר אש בנעורת ואינה מהבהבת אמר ליה התורה העידה עלינו סוגה בשושנים שאפילו בסוגה בשושנים לא יפרצו בהן פרצות [3]**ריש לקיש אמר מהכא** [2]**כפלה הרמון רקתך** [3]**אפילו ריקנין שבך מלאין מצות כרמון** ר' זירא אמר מהכא [3]**וירח את ריח בגדיו.** אל תיקרי בגדיו אלא בוגדיו הנהו בריוני דהוה בשיבבותיה דר' זירא דהוה מקרב להו כי היכי דניהדרו להו בתיובתא והוו קפדי רבנן כי נח נפשיה דר' זירא אמרי עד האידנא הוה [7]**חריכא** קטין שקיה דהוה בעי עלן רחמי השתא מאן בעי עלן רחמי הדהרו בלבייהו ועבדו תשובה: שלש שורות כו': אמר אביי ש"מ כי נייתי כולהו נייתי ולימא להו עד האידנא הוה יתיבנא ברישא השתא מותביתו לי בדנבי אמר אביי דאמרי ליה הכי [5]**הוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים: מתני'** כיצד מאיימין את העדים [6]**על עידי נפשות היו מכנסין אותן ומאיימין עליהן שמא תאמרו מאומד ומשמועה עד מפי עד ומפי אדם נאמן שמא אי אתם יודעין שסופנו לבדוק אתכם בדרישה ובחקירה הוו יודעין שלא כדיני ממונות דיני נפשות דיני ממונות אדם נותן ממון ומתכפר לו דיני נפשות דמו ודם זרעותיו תלויין בו עד סוף העולם** [5]**שכן מצינו בקין שהרג את אחיו שנאמר** [4]**דמי אחיך צועקים אינו אומר דם אחיך אלא דמי אחיך דמו ודם זרעותיו דבר אחר דמי אחיך שהיה דמו מושלך על העצים ועל האבנים לפיכך נברא אדם יחידי ללמדך שכל המאבד נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו איבד עולם מלא** [5]**וכל המקיים נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו קיים עולם מלא ומפני שלום הבריות שלא יאמר אדם לחבירו אבא גדול מאביך ושלא יהו המינים אומרים הרבה רשויות בשמים ולהגיד גדולתו של הקב"ה שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד כולן דומין זה לזה ומלך מלכי המלכים הקב"ה טבע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין אחד מהן דומה לחבירו לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם ושמא תאמרו מה**

התורה העידה עלינו סוגה בשושנים. לענין דס נדות נדרש כשמומרת דס כשושנה מדומה רחימי מיד פורש ות"ת והא יתוד דאוריימא היא כדדרשינן (לעיל דף כח:) מכי יסיתך אחיך בן אמך והיכי אתא קרא דדברי קבלה למיסרי מאי דכתיב בתוריימא ו"ל דלא מסרה תורה אלא כעין שאמו דלא עבידא דמסתריא אבל נדה סופה ליטהר[ע] ומיהו היכא דלא בעל אפילו נדה מסורה להמייחד כדאמרי' בפ"ק דכתובות (דף ד.). לא בעל הוא יש בין המגעים ומשמו יש בין המגעים ות"ת והא אמרי' בפ"ק דשבת (דף יג.). מקיש משמו נדה למשמ דעתו מה משמ דעתו הוא בנגדו והיא בנגדה אף משמ כו' ופי' שם בקונטו משום ייחוד דלמשמ אית לה משמו נדה והכא אמר סוגה בשושנים ו"ל דהוא בנגדו והיא בנגדה מסורה בשמ אפי' בלא ייחוד משום מיקדוני דעתה שנהנין ומתממין זה מזה ויש תימה מ"ש דייחוד דנדה שריא מסוגה בשושנים והוא בנגדו והיא בנגדה מסרת מהיקש דשמ אית לה מיפון אלא ו"ל דמסתבר טפי למסור הוא בנגדו והיא בנגדה לפי שמתקדין יחד ונהנין זה מזה כדפרישית: **וירח את** ריח בגדיו. לשון ריח שייך בדם נדות כדאמרינן בפ"ק דף כ: (נדה דף כ:) הסיח דעתה דלמא דמא קמייה דר"ש מרחיה אמר מאי דם מימוד הוא: שמין

עין משפט נר מצוה

סד א מיי' פ"ג מהל' סנהדרין הלכה (ו) [ז] סמג עשין לו:

סה ב מיי' שם הל"ח:

סו ג מיי' שם פ"ג הל"ג:

ד [מיי' פכ"ג מהל' מיסורי ביאה הל' ג טוש"ע אה"ע סי' כ סעיף ג יו"ד סי' קלה סעיף ג]:

סז ה מיי' שם פ"ג מהל' סנהדרין הל"ג:

רבינו חננאל

א"ל ההוא מינא לרב כהנא אמריתו נדה שרי לגברה דילה לייחודי בהדה אפשר אש בנעורת ואינה מהבהבת א"ל התורה מעידה עלינו שאפילו סוגה בשושנים אין אנו פורצים פרצה. כפלח הרמון רקתך אפילו ריקנין שבישראל מליאין מצות כרמון: **הנהו** בריוני דהוו בשיבבותיה דר' זירא דהוה מקרב להו ר' זירא כי היכי דניהדרו בתיובתא והוו קפדי רבנן כד נח נפשיה דר' זירא אמרו עד האידנא הוה ר' זירא בעי רחמי השתא מאן בעי עלן רחמי הדהרו בלבייהו והדרי בתיובתא: **שלש** שורות של תלמידי חכמים כו'. אמר אביי ש"מ כולהו ניידי ולימא להו עד האידנא הוינא יתיב ברישא והשתא מותבינן לי בסופא אמרינן ליה הוי זנב לאריות לא ראש לשועלים: **מתני'** כיצד מאיימין על עדי נפשות וכו':

ע) [תוס' פ"ז ועי' תוס' לעיל יד: ד"ה אל יחסר ותוס' ב"מ ס. ד"ה רבא ותוס' ב"ב לו: ד"ה כל תמרוקי], ב) [ברכות מז. עירובין יט. תגיגה כו.], ג) [מגילה ו.], ד) [ב"מ פה.], ה) [תוס' פ"ד משנה טו. ו) [מדו"ל פל"ח], ז) [ב"ב יא.], ח) [ל"ל נפני ד"ה עשרים], ט) [וע"ע תוס' סוטה ז. ד"ה נהה],

תורה אור השלם

1. שָׁרָרְךָ אַגַּן הַסַּהַר אַל יֶחְסַר הַמָּזֶג בִּטְנְךָ עֲרֻמַת חִטִּים סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים:
שיר השירים ז ג
2. כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ:
שיר השירים ו ז
3. וַיָּגֶשׁ וַיִּשַּׁק לוֹ וַיָּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ יְיָ:
בראשית כז כז
4. וַיֹּאמֶר מֶה עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן הָאֲדָמָה:
בראשית ד י

לעזי רש"י

פלמי"ד [פלמי"ר]. לחרוך.

מוסף רש"י

הוי זנב לאריות. טוב לך שתהיה זנב לחיות גסות טובים, מהיותך ראש ושר לריקים (אבות פ"ד מט"ו). **דמו ודם זרעותיו.** לף כשאתה מקיים דמי תמיך עמך (כשאתה מקיים נפש אחת מישראל) מעלה עליך מיין ומי זכויותיו, שמדה טובה מרובה ממדת פורענות (ב"ב יא.).